



גליון מס' 200

שבת פרשת עקב תשפ"ה

# ומשניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים  
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

## עניין של חינוך

**"ולמדתם אתם את בניכם  
לדבר בם" (יא, יט)**

פעם אחת בא אל הרה"ק מהרי"ד מבעלזא חסיד מרוסיה, והביא את בנו הקטן. פאותיו של הבן היו קצרות וגם לבושו לא היה כמנהג החסידים. התנצל האב: בזמן הזה אי אפשר לגדל ילדים כמו בשנים קדמוניות. הגיב הצדיק: בקריאת שמע נאמר 'וקשרתם אותם לאות על ידכם', שהיא כתיבת פרשיות התפילין, לאחר מכן 'ולמדתם אותם את בניכם', ואחר כך נאמר 'וכתבתם על מזוזות ביתך', שוב כתיבת מזוזה, ונשאלת השאלה, למה כתבה התורה את חינוך הבנים בין שתי מצוות שהן בכתיבה? אלא שבכתיבה ברור לכל שחייבים לכתוב את התפילין והמזוזות מתוך הקפדה על כל קוץ ותג, ואיש לא יאמר שבימינו אי-אפשר להקפיד על כל הקפידות. בדיוק כך יש להתייחס לחינוך הבנים - חייבים להקפיד על כל פרט ואסור לטעון שנשתנו הזמנים

**בברכת שבת שלום**

**מערכת לב ארי**



## פנינים משלחן מלכים

**"ולא תביא תועבה אל ביתך" (ז, כו)**

**"ורם לבבך ושכחת את ה'" (ח, יד)**

כתיב "ולא תביא תועבה אל ביתך" וכתוב: "תועבת ה' כל גבה לב" (משלי טז) מכאן אמר רבי יוחנן משום רשב"י כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים. וכן אמר ר' יוחנן, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו כפר בעיקר שנאמר: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (סוטה ד:). **התנהגותו של מרן הגר' יעקב ישראל קניבסקי - הסטייפלער זצ"ל** בענווה ובשפלות, היתה לשם דבר. סיפר אחד: פעם נזקקתי לשמוע עצה הסטייפלער בענין חשוב. הלכתי לביתו ומצאתי אותו עומד מחוץ לבית. הוא פנה אלי וסיפר כי מפתח הבית אבד, והאפשרות היחידה להכנס הביתה היא דרך החלון, ובכן, אני אתכופף... אתה תעלה על גבי, תכנס דרך החלון ותפתח את הדלת... הוא אמר זאת בפשטות גמורה עד לתמיה, אבל אני כמובן מאנתי לדרוך על איש קדוש כזה. היתכן? הסטייפלער לא הבין לשם מה באים לקבל ברכותיו. "אולי תוכלו לומר לי מה פשעי ומה חטאתי שבאים אלי כל היום וכל הלילה לבקש ברכות?!" שאל כמה וכמה פעמים... פעם השיב לו על כך הרה"ג מ' שולזינגר זצ"ל, כי הבאים עושים זאת עפ"י אמרת חז"ל שמי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם שיבקש עליו רחמים. שאל הסטייפלער: "ומי אמר שאני הוא החכם שאלו מתכוונים חז"ל?" והוסיף הסטייפלער לספר בהקשר לכן, שבביאליסטוק היה משוגע בשם מיכאל. דעתו של הלה נטרפה עליו והוא חשב עצמו למיכאל המלאך. ילדי העיר התגרו בו וחזרו שוב ושוב באזניו שהוא איננו מיכאל המלאך, אך הוא פתח להם את התנ"ך והראה להם כתוב מפורש בספר דניאל על מיכאל המלאך. "וראים אתם? בתנ"ך כתוב שאני מיכאל המלאך!" הילדים המשיכו ללעוג לו: "אמנם כתוב שיש מלאך ושמו מיכאל, אך לא כתוב כי אתה הוא זה!" אולם הלה צעק עליהם בחרון אף: "אפיקורסים אתם, הלא כתוב מפורש בתנ"ך שאני מיכאל המלאך!" סיים הסטייפלער בענוותנותו: כשגעונו של אותו מיכאל לייחס לעצמו את הפסוק בדניאל, כך שיגעון הוא לומר כי אני הוא החכם שעליו דיברו חז"ל.

**(ליקוטים וסיפורים נפלאים)**

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

# מעשה שהיה...

**צדיק גזר! \ ספור על רבנו מרן הגאון ראש הישיבה חכם שלום כהן זצ"ל זיע"א**

**בחורה מבוגרת מירושלים סיפרה:** שנים רבות חיפשה את המיועד לה אך ללא הצלחה. שנה אחת באמצע החורף חל יום הולדתה ה-33. הצער שאפף אותה היה גדול. שוב חלפה עוד שנה והיא עדיין רווקה. בצר לה, היא פנתה כשהיא מיואשת לנשיא מועצת חכמי התורה, חכם שלום כהן כדי שיברך אותה. הבחורה נכנסה לחדרו של חכם שלום, שהיה שקוע בתלמודו. רבינו בירך אותה. אך הבחורה הבינה שמדובר בהזדמנות ולכן התעקשה וביקשה בתחנונים, שהצדיק יגזור כדי שהיא תזכה לחתונה שכן היא הגיעה כבר לגיל 33 ועדיין לא מצאה את בן זוגה. חכם שלום נענה לבקשתה ותוך שהוא הרים את ראשו מספר הלימוד הוא בירך: "עד חג פורים בעזרת ה' תראי ישועה". הבחורה יצאה בהתרגשות עצומה משם. היא האמינה בברכת רבינו. כבר למחרת השכם בבוקר הבחורה יצאה למסע של קניות לבגדים וכלים חדשים לקראת הקמת ביתה בקרוב. הוריה תמחו על התנהגותה אך היא עמדה על דעתה בביטחון גמור ואמרה: "הצדיק גזר, ועד חג פורים אני בעז"ה אתחתן. אני מתחילה להתכונן לקנות דברים לבית החדש". בערב פורים, שמחה עצומה מילאה את הבית לאחר שהבחורה מצאה את זיווגה. יום לפני חתונתה הבחורה הגיעה למעונו של רבינו כשהיא מתרגשת. היא באה כדי להודות על הברכה של רבינו ועל שהיא זוכה להתחתן. חכם שלום, בירך את הכלה, שיזכו ויעלה זיווגם יפה.

**בשנה אחת בחור מה'קיבוץ' ניגש לרבינו.** הוא ביקש מהצדיק ברכה לזיווג. הצדיק הביט בו ואמר: "למנצח על השמינית". הבחור לא הבין את פשר הברכה וכיצד היא קשורה למציאת זיווג. לאחר שמצא את זיווגו בדק ומצא שהמשודכת היא השמינית שאיתה הוא נפגש זו שאיתה התחתן והקים בית. רק עכשיו הבין את ברכת רבינו והבין כי רוח-הקודש אופפת את הצדיק.

(מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

## הילולא דצדיקייא



**הילולת מרן הגאון**

**ראש הישיבה**

**חכם שלום כהן**

**זצ"ל זיע"א**

**(כה' אב תשפ"ב)**

רבנו זיע"א נולד ב-י"ב חשון ה'תרצ"א בירושלים לאביו: המקובל הרב אפרים כהן (ראש ישיבת המקובלים 'עוז והדר') ולאמו: הרבנית מרת תופחא מלכה ע"ה. רבנו נקרא 'שלום' על שם המקובל הרב שלום מזרחי שרעבי (הרש"ש). בצעירותו למד בישיבת פורת יוסף. שקידתו בתורה הקדושה הפכה לשם דבר בישיבה. כשהיה בן 19 נבחן על כל מסכתות גיטין וקידושין עם כל פירושי הראשונים והאחרונים לצד כל הסימנים בשו"ע ונושאי כליהם. כשהיה בן 21 נבחן על 'אבן העזר' כולו. גם לאחר נישואיו המשיך להתעלות בתורה הקדושה. מסר שיעורים בישיבת פורת יוסף. שימש כסופר סת"ם. כתב לעצמו ס"ת קטן ממנו קרא שניים מקרא ואחד תרגום. ענוותן. דקדק בהלכה. למד את חובת הלבבות וידע אותו בע"פ. אלפים למדו בישיבה ורבים מתלמידיו כיום מפורסמים ברחבי העולם כולו. שלוש שנים לאחר מלחמת התש"ח- בשנת ה'תשט"ז הישיבה נבנתה מחדש בשכונת גאולה. יחד עם מרן הרב שמעון בעדני זצ"ל הקים סניף נוסף לישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה בסגנון הישיבות הליטאיות כאשר רבינו משמש כר"מ ומרן הגר"ש בעדני שימש כראש הישיבה. לאחר שהרב בעדני עבר לבני-ברק רבינו מילא את מקומו כראש-הישיבה כשהוא דואג לכל צרכי התלמידים. פוסק הלכה. עמד בראש ועד הכשרות של בד"ץ נווה ציון. בשנת ה'תשע"ד התחיל לשמש כנשיא מועצת חכמי התורה של ש"ס (לאחר שנלבי"ע מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל). גם לעת זקנותו המופלגת לא ויתר על סדר יומו הקפדני. גם בזמן שסבל מכאבים ברגלו ואושפז בבית רפואה ביקש שימעטו בביקורים כדי שיוכל להמשיך בלימודו הקבוע. כל חייו התנהג בפשטות ונסע באוטובוס. גם לכנסי מועצת חכמי התורה הגיע באוטובוס ולמרות בקשותיהם של תלמידיו הרבים סירב שיהיה לו נהג. כל מעשיו היו ללא פניות, בנקיות מוחלטת. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. הברכות שלו היו מתקיימות. רבנו נלב"ע ב-כ"ה אב ה'תשפ"ב רבנו חי ופעל כ-92 שנים. ציונו בסנהדריה בירושלים.

**ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!**

## עבודת התפילה

וּלְעַבְדּוֹ בְּכָל לְבַבְכֶּם (יא, יג)



ולעבדו בכל לבבכם - עבודה שהיא בלב. וזו היא תפילה, שהתפילה קרויה עבודה... (רש"י) עיקר צורת עבודת התפילה היא 'בכל לבבכם', בהתעוררות מעומק הלב, שאז היא בגדר 'עבודה' ונחשב כמקריב ועובד עבודה בביהמ"ק.

נכדו חביבו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, הרה"ג רבי ליפא ישראלזון שליט"א, מתאר את עבודת התפילה של זקנו הגדול: "אין ספק שמי שהיה לידו בעת התפילה, עמד משתומם לנוכח העקביות והשליטה העצמית שלו, מלוותר לעצמו על קוצו של יוד בכוונה בתפילה, בדקדוק דיני התפילה, והכל בשמחה ורוממות גדולה. תפילתו הייתה כבן המתחטא לפני אביו, ברוגע ובריכוז רב כמונה מעות. היו מקומות שהתחנן בהם 'כמי שעומד בשמים' (כלשון הרמב"ם תפילה פ"ה ה"ד), ודומה כמי שמבקש ומתחנן על חייו: 'פתח ליבי בתורתך', 'והערב נא ה' אלוקיני את דברי תורתך'. התחנונים היו נשמעים כמי שנאמרים בפעם הראשונה בחייו.

בתו הרבנית אויערבך ע"ה סיפרה לנו, כי במשך ארבעים שנה בהן שימשה אותו מקרוב ועקבה אחר תפילותיו, הבחינה כי מעולה לא שכח 'רצה' או 'יעלה ויבוא'. אני הקטן יכול רק לתאר מה שראיתי בעצמי בהתבונני מקרוב על התפילה של סבא זצוק"ל, ואספר על פעם אחת מאותן פעמים: היה זה בעשרת ימי תשובה בשנה האחרונה, מרן היה בחולשה שאין לתארה. אמנם אח"כ שב מעט לכוחותיו, עד אשפוזו בחודש שבט, אך בעשי"ת חששו כולם שמא ימיו ספורים ממש. ערב אחד מאותם לילות קדושים של עשרת ימי תשובה, זכיתי להיות לצידו, ובעת שהתפלל מעריב היה נראה כי יש לחשוש בכל רגע שהוא עומד להתעלף. קודם 'שמונה עשרה' הוא רצה לעמוד לתפילה [הוא היה סבור שה'עמידה' היא מעיקר השמו"ע - 'תפילת העמידה']. בשל מצבו הקשה, ניסיתי להניא אותו מהרעיון, אבל הוא לא ויתר. כמובן שסייעתי לו להתרומם, והשענתי את גופו הטהור כולו על הסטנדר שלידו, ובמקביל התכופתי לכיוונו, והוא זי"ע נשען גם עלי. הוא רעד כולו מרוב מאמץ, וכך התחיל שמו"ע. התפילה נאמרה מתוך אפיסת כוחות, והייתי אוזן לשמוע בכל הוספות התפילה - ב'זכרנו לחיים', 'המלך הקדוש', 'המלך המשפט', ו'כתוב לחיים' - בכל אלו לא טעה כלל. נדהמתי למשמע אוזן, ולמראה הריכוז וכוח השליטה! בימי הסליחות שלפני ר"ה, היה הסבא חלש מאד, ושאלתי אותו האם הוא מעוניין לומר סליחות לפני התפילה. הוא השיב: "השנה אני פטור, כי אין לי כוח לכוון, וסתם לומר בלי לכוון - אין זה שווה כלום".

אגב, כשסיפרתי על כך לדודי, רשכבה"ג מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, זלגו עיניו דמעות, והוסיף: "ראיתי את מרן החזו"א לאחר שעבר ניתוח, שהיה מאד חלש ובימים הראשונים אפילו ברכת 'שהכל נהיה בדברו' קודם השתיה לא היה יכול לומר, וחלף חודש ויותר עד שיכול היה לברך את כל הברכות [שכן אמירת הברכה בכוונה, לפני מלכו של עולם, נטלו ממנו כוחות גוף ונפש והיו מסוכנים לבריאותו הרופפת]. אך ההנהגה זו שייכת רק לגדולים כמו מרן החזו"א וכמו ה'שווער', שהיו מכוונים בכל ליבם, אבל אנחנו שלא מכוונים כל כך, אין לנו את ההיתר הזה".

[מתוך 'מוסף יתד נאמן']

**תורה עם דרך ארץ!** 1 ספור על מרן רבנו יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל

## הילולא דצדיקייא



**הילולת רבנו  
מרן הגאון רבי  
יעקב ישראל  
קניבסקי זצ"ל  
זיע"א.**

מרן רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל המכונה 'הסטייפלער' (על שם עיר הולדתו). נולד בט"ז בתמוז ה'תרנ"ט בעיירה הורונסטייפל שבאוקראינה לאביו רבי חיים פרץ זצ"ל. בצעירותו נודע בשם "העילוי מהורונסטייפל". בגיל עשרים נלקח בכפייה לצבא הרוסי, ובמשך שהותו בצבא עשה מאמצים רבים לקיים מצוות ולא לחלל שבת. האמת הייתה נר לרגליו (פעמים שהיה בסכנת חיים ואף על פי כן לא שיקר). לאחר השחרור מהצבא הוכנס לכלא היות שעבר על איסור השלטונות ללמד תורה. מסר את נפשו למען קיום התורה הקדושה. במלחמת העולם הראשונה למד בישיבת נובהרדוק. בבחרותו עלה לארץ ישראל וקבע את מקום מגוריו בעיר בני ברק. כאשר נפגש עם אחותו של החזון איש הרבנית מרת פעשא מרים ע"ה, בת רבי שמריהו יוסף קרליץ, הבחינה כי אינו שומע כשורה. כשהתייעצה עם אחיה בעניין זה, אמר לה: "אולי הוא אינו שומע טוב כל כך, אבל כל העולם עוד ישמע ממנו". היה מגדולי חכמי התורה בעולם ומגדולי מנהיגי היהדות החרדית בישראל. התגורר בבני ברק בבית אחד עם מרן החזון איש. בחורף נהג להתכסות בשמיכה דקה על מנת שלא יקשה עליו לקום לתפילת שחרית. מכל רחבי העולם שאלו וביקשו את עצתו וברכתו. נפטר בליל שבת, כ"ג במנחם אב ה'תשמ"ה חי כ 86- שנים. ציונו בבני ברק. מספריו: • קהילות יעקב – סדרת ספרים על כל הש"ס. • ברכת פרץ – על התורה. • חיי עולם – אמונה, מוסר ומידות. • קריינא דאיגרתא – שלושה כרכים של איגרות בנושאים שונים שלוקטו על ידי תלמידיו. • שערי תבונה. זכותו העצומה תגן עלינו אמן. ת.נ.צ.ב.ה.

להלן ספור מפלא שהובא ב"ברכי נפשי", ויש בו ללמד אותנו רבות לגבי ההתייחסות לאשה. וכך מובא: יהודי תלמיד חכם מפלג, שפיוס הוא בן שבעים – משיח באזנינו הגאון ר"י גנס – ספר לי שלפני פשלים שנה סים את הש"ס, בבלי וירושלמי, וידע אותם על בורגם. מאחר שבשלב זה עמד תלמיד החכם בפרשת דרכים, ולא ידע בדיוק באילו חלקים בתורה נדאי שישים עכשו את כל עיונו, החליט לגשת אל מרן ה"קהלות יעקב", להציג לפניו את השאלה ולבקש הדרכה. הסטייפלר, בשומעו את השאלה, השיב שיהודי צריך לדעת את כל חלקי התורה, ולכן לבד מהחזרה התמידית על הש"ס צריך לעבור גם על שאר חלקי התורה שבעל פה. "מרן זצ"ל עודדני מאוד בדבריו, וצאתי ממנו בחזק עצום", מספר היהודי. "לפתע אני שומע שהסטייפלר קורא לי. סבתי על אחורי בחרדת קודש, ואמרתי בלבי שיתכן שמרן שכח את למודי הקבלה, וכיון שהייתי אז בן ארבעים לערך, יתכן שזה מה שהוא מתכוון לומר לי עתה. "נכנסתי אל החדר שנית, והקדמתי וכתבתי למרן (שסבל פיזוע מחוש השמיעה) שמן הסתם הרב רוצה לעודדני בענין למודי הקבלה. הרב קרא את הפתק הקטן וחיך. 'נכון, אני רוצה לדבר אתך על קבלה, אבל לא על למודי קבלה אלא על קבלה שהנך צריך לקבל על עצמך בהנהגתך בבית עם רעיתך. כאשר אדם כבר יודע את כל הש"ס ומתקדם בדרך לידעת חלקים נוספים בתורה, יתכן שהוא עלול לשכח את אשתו ולהתעלם מצרכיה, והוא ילמד וילמד ולא יעזר לה במאומה. ולכן הנך צריך לקבל על עצמך, שלמרות התמסרותך ללמוד התורה לא תזניח את העזרה בבית!" אם כבר לפני עשרות שנים ראה מרן את הצורך להדגיש את הדבר באזני תלמיד החכם ההוא, הרי שבתקופתנו – המתאפיינת בבעיות רבות וקשות בכל מה שקשור לשלום בית – על אחת כמה וכמה! גם אם הנך משקיע את כל כליך בתורה, וגם אם אתה ראוי לתאר "תורתו אמנותו", כל זה עדין אינו פוטר אותך מלעזר בבית, להתעניין בצרכי זוגתך ולסייע לה בפועל בכל מה שהיא זקוקה לו.

על ענותנותו של הרב יעידו הספורים המפלאים הבאים: הגאון היה מתאונן בענותנותו, כי אנשים קוראים בספרי צדיקים על מופתים ופלאות ואחר כך באים אליו בתקוות שוא. הוא אמר שלא יתכן שכל כך הרבה אנשים באים להתברך מפיו, כי מי הוא ומה ערך תפלתו, ולבטח זהו קומץ אנשים שבאים וחוזרים ובאים כמה פעמים ביום! מטעם זה היה קורה לפעמים, שפנה לאנשים שבאו להתברך מפיו ואמר: "כבר הייתם כאן היום", בהיותו בטוח שאותם אנשים חוזרים ובאים אליו שוב. ספר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר שליט"א: "בשנתים האחרונות של הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי, הסטייפלר זצ"ל, גדשו אלפים את היכל הפולל "חזון איש" בשעה שאמר שעור לכבוד יום השנה של מרן החזון איש, שחל בט"ו בחשוון. המעמד היה נאדר בקדש. לעת ערב התבטא הסטייפלר בפניי ברב ענותנותו: 'מפני שהשעור הוא פעם אחת בשנה, לכן באים הרבה אנשים. מסתבר שאם הייתי אומר שעור פעם בשבוע, לא היה אפילו מניין אחד להגיד אחר כך קדיש דרבנן'". (פניני עין חמד)